

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

per Acte, Göteborg

Acte
<Göteborg>

1860

BIOMEDICINSKA
BIBLIOTEKET

Biomedicinska biblioteket

PERIODIKA

p
Arbetsrelse

REDOGÖRELSE

FÖR

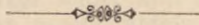
SJUKVÅRDEN OCH EKONOMIEN

INOM

ALLMÄNNA OCH SAHLGRENSKA SJUKHUSET

I GÖTHEBORG

UNDER ÅR 1860.

GÖTHEBORG.
TRYCKT HOS ANDERS LINDGREN
1861.

BIOMEDICINSKA
BIBLIOTEKET

**Utdrag af Protocollet, hållet vid
Direktions-sammanträdet å
Allmänna och Sahlgrenska
Sjukhuset den 4 Juni 1861.**

S. D. Föredrog Öfverläkaren, Doctor Liborius, en af honom upprättad redogörelse för sjukvården och den inre ekonomien vid Sjukhuset under år 1860. Denna redogörelse var af följande lydelse:

Mom. 1.

Antalet sjuke, som under år 1860 vårdats å Allmänna och Sahlgrenska Sjukhuset, har utgjort 1518, hvaraf 789 på medicinska afdelningen, 454 på den chirurgiska, och 275 på barnbörds-afdelningen. Af dessa 1518 inkommo under året 1409, nemligen: på medicinska afdelningen 726, på chirurgiska 415, och på barnbörds-afdelningen 268. Qvarliggande från föregående år voro 109, nemligen på medic. afdeln. 63, på chirurgiska 39, och på barnbörds-afdeln. 7.

Qvarliggande till år 1861 voro 116, nemligen på medic. afdeln. 63, på chirurgiska 44, och på barnbörds-afdeln. 9.

Under år 1859 vårdades 1629 sjuke och barnaföderskor. Af detta antal tillhörde 884 den medic. afdelningen, 461 den chirurgiska, och 284 barnbörds-afdelningen.

Mom. 2.

Från Sjukhuset *utskrefvos* under året friska eller förbättrade 1245: från medic. afdeln. 627, från den chirurgiska 361, och från barnbörds-afdeln. 257.

Under år 1859 utskrefvos 1351: från medic. afdeln. 713, från den chirurgiska 368, och från barnbörds-afdeln. 270.

Mom. 3.

Under året hafva *aflidit* 93; å medic. afdeln. 68, å den chirurgiska 16, och å barnb.-afdeln. 9.

Under 1859 afledo 106, af hvilka 82 tillhörde den medicinska, 17 den chirurgiska, och 7 barnbörds-afdelningen. Dödlighets-procenten var då på medic. afdeln. 9,25; på den chirurgiska 3,75; på barnbörds-afdeln. 2,50. Medelmortaliteten 5,17.

Under 1859 utgjorde antalet underhållsdagar för det hela 42,845. Af detta antal tillhörde 22,474 den medicinska, 16,671 den chirurgiska, och 3700 barnb.-afdelningen.

Under år 1859 var det dagliga medeltalet vårdade 117; häraf komma 61 på den medicinska, 46 på den chirurgiska, och 10 på barnb.-afdelningen.

Dödlighets-procenten har således å den medic. afdeln. varit 8,6, å den chirurgiska 3,49 samt å barnbörds-afdeln. 3,45.

Medelmortaliteten för hela Sjukhuset har utgjort 5 %.

Mom. 4.

Underhållsdagarnes antal för alla å Sjukhuset vårdade har uppgått till 39,494, af hvilka 20,848 belöpa sig på den medicinska afdeln., 14,525 på den chirurgiska, och 4,121 på barnbörds-afdeln.

Underhållsdagarnes antal år 1860 understiger det för år 1859 med 3351, af hvilka 1626 tillhöra den medicinska, och 2146 den chirurgiska afdelningen; barnbörds-afdelningen deremot har för år 1860 ett *större* antal underhållsdagar än för år 1859, utgörande differensen 421.

Mom. 5.

Medeltalet vårdade för hvarje dag har för hela Sjukhuset varit 108. Detta belopp utvisar således det antal sjuksängar, som i medeltal dagligen varit upptagna. För den medicinska afdelningen har det dagliga medeltalet utgjort 57; för den chirurgiska 39,67 och för barnbörds-afd. 11,33.

Medeltalet sjuke för dag har sålunda under år 1860 varit något lägre än under år 1859. För hela Sjukhuset utgör skillnaden 9, hvaraf 4 belöpa sig på den medicinska, och 6,33 på chirurgiska afdelningen. Barnbörds-afdelningen har för 1860 ett dagligt medeltal, som med 1,33 *öfverstiger* förra årets, eller för år 1859.

Mom. 6.

Vistelsedagarnes antal för hvarje vårdad har i medeltal för hela Sjukhuset varit 24,33. Å medicinska afdelningen har detta medeltal varit 26; på den chirurgiska 32, och på barnbörds-afdelningen 15.

Under 1859 var medeltalet vistelsedagar för hela Sjukhuset 24,66; för medicinska afdeln. 25; för den chirurgiska 36, och för barnbörds-afdeln. 13.

Mom. 7.

Med afseende på *de olika villkoren* för de sjuks intagning, har förhållandet varit följande: 41 patienter hafva varit betalande i enskildt rum, 325 betalande i allmänt rum, samt 1152 å frinummer, såsom antingen varande olyckshändelser, eller patienter, medförande prestbevis om medelöshet, eller ock dit remitterade af stadens Polismästare, äfvensom med vederbörligt fattigdomsbevis försedde patienter från annan ort, som intagits för undergående af någon chirurgisk operation.

År 1859 voro 43 patienter betalande i enskildt rum, 415 betalande i allmänt rum, och 1171 å frinummer.

Mom. 8.

Af Sjukhusets *frisängar* har för året den *Silfverhjelmskä* för obemedlade Tull-tjenstemän varit begagnad af 3 patienter samt den *Rönnowska* af 2:ne patienter.

År 1859 begagnades endast den Silfverhjelmska af 2 patienter.

Mom. 9.

Betalande sjuks afgifter uppgingo för de privata sjukrummen (8 till antalet) till Rmt Rdr 3174,50, samt för de allmänna till Rdr 6118, eller sammanlagdt till Rdr 9292,50.

År 1859 uppgingo afgifterne för patienter å enskilda rummen till Rdr 3160,50; för patienter å allmänna rummen till Rdr 9507,75, eller sammanlagdt till Rmt Rdr 12668,25.

Mom. 10.

Totalsumman af *årets utgifter* belöper sig till

Hela utgiftssumman för år 1859 utgjorde Rdr 61,960,59.

Rmt Rdr 61,760,58; utgifterna för detta år hafva med Rdr 200,01 understigit dem för år 1859.

Mom. 11.

Fördelas denna summa på det ofvan angifna antalet underhållsdagar, blir *kostnaden* för hvarje sjuk öfverhufvud för dag Rdr 1,56 1/2.

Denna kostnad per dag utgjorde år 1859 Rmt Rdr 1,44.

Mom. 12.

Fördelas åter hela utgiftssumman på hela antalet vårdade, blir kostnaden i medeltal för hvarje sjuk Rmt Rdr 40,68.

Kostnaden för hvarje patient i medeltal utgjorde år 1859 Rdr 38,5.

Mom. 13.

Då i medeltal 108 sängar dagligen varit af sjuke och barnaföderskor upptagne, blir, enligt den uppgifna utgifts-summan, kostnaden för hvarje upptagen sjuksäng under hela året Rmt Rdr 571,86.

År 1859 begagnades dagligen 117 sängar, af hvilka hvarje kostat Sjukhuset i underhåll Rdr 529,57.

Mom. 14.

Utgifterna för de sjukas *utspisning* hafva uppgått till Rdr 13,235,90. Denna summa, fördelad på antalet underhållsdagar, visar för hvarje sjuk en daglig medelkostnad för maten af Rdr 0,33 1/2.

Domestik-personalens utspisning har för året kostat Rdr 6013,44.

År 1859 kostade de sjukas utspisning Rdr 16,952,94, och domestik-personalens Rdr 6282,03. Dagliga medelkostnaden för de sjukas mat uppgick då till Rdr 0,39 3/4 öre, eller 6 1/4 öre mera än år 1860.

Mom. 15.

Medicaments-kostnaden, med afdrag af 15 %, har sammanlagdt för alla 3 Sjukhusets afdelningar uppgått till Rdr Rmt 5635,26, belöpande sig deraf på medicinska afdelningen Rdr 3792,20, på

chirurgiska 1495,46, och på barnbörds-afdelningen Rdr 347,60.

Mom. 16.

Fördelad på hela antalet underhållsdagar, utgör *medicaments-kostnaden* för hvarje sjuk *för dag*: på medicinska afdelningen Rdr 0,18 $\frac{1}{3}$, på den chirurgiska Rdr 0,10 $\frac{1}{3}$, och på barnbörds-afdelningen Rdr 0,08 $\frac{1}{2}$. *För hvarje sjuk*, under hela tiden han vistats i Sjukhuset, har medicaments-kostnaden utgjort: på medicinska afdelningen Rdr 4,80 $\frac{1}{2}$, på den chirurgiska Rdr 3,29 $\frac{1}{4}$, och på barnbörds-afdelningen Rdr 1,26 $\frac{1}{2}$.

Mom. 17.

Lyshållningen har kostat Rdr 1172,06, och äro dertill använda 421 kannor lampolja, och ljus för Rdr 310,25.

För *eldnings-ämnen* har kostnaden utgjort Rdr 6723,27, och hafva dertill blifvit förbrukade 149 $\frac{1}{2}$ famnar ved, hvarföre utgifvits Rdr 2589,57, samt 2114 tunnor stenkol, som kostat Rdr 1133,70.

Tvätten har medtagit en summa af Rdr 1955,40.

Mom. 18.

Kostnaden för *diverse förbruknings-artiklar för sjukvården*, hvartill hänföres: mjöl till gröt-omslag, senap till senapsdegar, såpa och tvål till

År 1859 uppgick medicaments-räkningen för Sjukhusets alla 3 afdelningar till Rdr 6171,22, belöpande sig deraf på medic. afdelningen Rdr 3848,83, på den chirurgiska Rdr 2026,25, samt på barnbörds-afdelningen Rdr 296,14.

År 1859 var medicaments-kostnaden för hvarje patient *för dag*: på medicinska afdelningen Rdr 0,17 $\frac{1}{2}$, på chirurgiska 0,12 $\frac{1}{6}$, och på barnbörds-afdelningen 0,08.

För hvarje sjuk, under hela tiden han vistats i Sjukhuset, utgjorde medicaments-kostnaden: på medicinska afdelningen Rdr 4,35 $\frac{1}{2}$, på den chirurgiska 4,39 $\frac{1}{2}$, samt på barnbörds-afdeln. 1,04.

År 1859 kostade lyshållningen Rdr 1108,29. För eldnings-ämnen utbetaltes Rdr 5690,84, och för tvätten Rdr 1858,65.

År 1859 uppgingo utgif-
terna under denna titel till
Rdr 1593,67.

Utgifterna under denna
titel uppgick år 1859 till
Rdr 12,118,21.

Samma dagliga utgifts-
summa uppgick år 1859 till
Rdr 170, n.b. då beräknad
i runda tal.

sjukrummen, extra sjukvård, chirurgiska instru-
menter och bandager, bandage-linne, blodiglar,
vin, öl, sprit, brännvin, m. m. dylikt, har uppgått
till Rdr 1276,85.

Mom. 19.

Aflöningarne till Sjukhusets Läkare, Commis-
sarien, och betjeningen hafva sammanlagdt upp-
gått till Rdr 14,589.

Mom. 20.

Sjukhusets utgifter under de olika titlarne,
fördelade på hvarje dag af året, utvisa följande
belopp *per dag*:

för Mathållningen	{ Patienternas . . .	Rdr	36,26.
	{ Betjeningens . . .	"	16,50.
"	Ved och stenkol	"	18,42.
"	Lamp-olja och ljus	"	3,21.
"	Tvätten	"	5,36.
"	Hushållet	"	4,86.
"	Medicamenter	"	15,44.
"	Diverse förbruknings-artiklar för sjukvården	"	3,47.
"	Förvaltningskostnad	"	0,96.
"	Hemmansränte-uppbörd	"	0,62.
"	Byggnadens underhåll	"	14,18.
"	Inventariets d:o	"	9,94.
"	Aflöningar	"	39,97.

Summa Rmt Rdr 169,19.

TABLE I

TABLE I
The following table shows the results of the analysis of the
samples of the soil, and the results of the analysis of the
water, and the results of the analysis of the air.

Sample No.	Soil Analysis	Water Analysis	Air Analysis
1	...	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...
6	...	...	...
7	...	...	...
8	...	...	...
9	...	...	...
10	...	...	...
11	...	...	...
12	...	...	...
13	...	...	...
14	...	...	...
15	...	...	...
16	...	...	...
17	...	...	...
18	...	...	...
19	...	...	...
20	...	...	...

The results of the analysis of the soil, water, and air are shown in Table I. The following table shows the results of the analysis of the soil, and the results of the analysis of the water, and the results of the analysis of the air.

*Mom. 21.***Sjukhusets Inkomster och Utgifter år 1860 hafva***Utgifter:*

Mathållningen för de sjuka	Rmt Rdr	13235,90.
” ” tjänst-personalen	” ”	6013,44.
Eldnings-ämnena: ved och stenkol	” ”	6723,27.
Lysnings-ämnena: lampolja och ljus	” ”	1172,06.
Tvätt	” ”	1955,40.
Hushållet: vattenkörning, renhållning, etc.	” ”	1775,42.
Medicamenter: för Medicinska afdelningen	” ”	3792,20.
” ” Chirurgiska	” ”	1495,46.
” ” Barnbörds-	” ”	347,60.
Diverse förbruknings-artiklar för sjukvården	” ”	1276,85.
Förvaltningen: skatter, tryckningskostnad, etc.	” ”	351,81.
Byggnadens underhåll	” ”	5177,11.
Aföningar: Läkarnes arfvoden	” ”	5400,00.
” Dr: Liborius beviljad tillökning	” ”	1000,00.
” Commissariens lön	” ”	1500,00.
” Betjeningens löner	” ”	6689,00.
Halländska hemmans-räntornas uppbörd	” ”	225,85.
Inventariet: afskrifves för slitning	” ”	3629,21.
Öfverskott, som öfverföres till Reserv-Conto	” ”	8415,25.
	Rmt Rdr	70175,83.

Mom. 21.

af Cassa-Direktören blifvit uppgifna som följer:

Inkomster:

Tolags-medel	Rmt Rdr	6000,00.
Interesse-medel: saldo af räntor	" "	7956,21.
Influtne medel från betalande sjuke	" "	11619,25.
Lazarett-medel: Dop- och Bröllops-collector	" "	2503,54.
" Ekmanska donationen lemnar	" "	108,44.
" Collector å 1:sta Sönd. i Adv. etc.	" "	826,05.
Fastigheten vid Lilla Bommen afkastar	" "	1849,35.
Hemmans-räntorna i Halland för året	" "	3663,87.
Ångbads-medel	" "	498,00
Bränvins-medel	" "	6000,00.
Af Staden uttaxerade medel	" "	29151,12.

 Rmt Rdr 70175,83.

Index

of the British Museum, London

Index

1000	...
1001	...
1002	...
1003	...
1004	...
1005	...
1006	...
1007	...
1008	...
1009	...
1010	...
1011	...
1012	...
1013	...
1014	...
1015	...
1016	...
1017	...
1018	...
1019	...
1020	...
1021	...
1022	...
1023	...
1024	...
1025	...
1026	...
1027	...
1028	...
1029	...
1030	...
1031	...
1032	...
1033	...
1034	...
1035	...
1036	...
1037	...
1038	...
1039	...
1040	...
1041	...
1042	...
1043	...
1044	...
1045	...
1046	...
1047	...
1048	...
1049	...
1050	...
1051	...
1052	...
1053	...
1054	...
1055	...
1056	...
1057	...
1058	...
1059	...
1060	...
1061	...
1062	...
1063	...
1064	...
1065	...
1066	...
1067	...
1068	...
1069	...
1070	...
1071	...
1072	...
1073	...
1074	...
1075	...
1076	...
1077	...
1078	...
1079	...
1080	...
1081	...
1082	...
1083	...
1084	...
1085	...
1086	...
1087	...
1088	...
1089	...
1090	...
1091	...
1092	...
1093	...
1094	...
1095	...
1096	...
1097	...
1098	...
1099	...
1100	...

